

Skriv ut

Utskrift uten bilder

Utskrift uten tilleggsinformasjon

Aftenposten

Publisert: 11.12.09 kl. 23:44 - Abonnere på Aftenposten? Ring 05040 eller gå inn på kundeservice.aftenposten.no

- Et svakt norsk filmår

- Statens rolle i norsk film, med stadig økende bevilgninger, virker passiviserende og hemmende, sier Nikolaj Frobenius. FOTO: TRYGVE INDRELID

JAN GUNNAR FURULY

Oppdatert: 12.12.09 kl. 10:03 Publisert: 11.12.09 kl. 23:44

- Vi må ikke innbille oss at Norge er blitt en stor filmnasjon, sier Nikolaj Frobenius. Han mener 2009 går inn i historien som et svakt norsk filmår.

-Vi har i høyden klart å produsere en og en halv virkelig god film i år. Det er ikke slik at det går an å bevilge seg til kvalitet. Isteden fremstår den norske filmbransjen nå i stadig større grad i en offerrolle, der de er totalt avhengig av staten, sier forfatter og tidligere filmkonsulent Nikolaj Frobenius.

I et år der tidligere kulturminister Trond Giske åpnet pengekranene for fullt og serverte rekordhøye 356 millioner

kroner til filmproduksjon, mener Frobenius at Sara Johnsens Upperdog er den eneste av årets tyvetalls norske spillefilmer som kan få betegnelsen vellykket. Han gir også godkjent karakter til dokumentarfilmen Yodok Stories, om en liten gruppe nordkoreanske avhoppere som har klart å rømme til Sør-Korea.

–Giske har hatt som mål at vi skal gjøre oss bemerket ved å vinne internasjonale priser. Det har skjedd bare i liten grad. I det store og hele har det hendt skuffende få positive ting i norsk film siden 2006, da regissørtalenter som Joachim Trier kom med sin Reprise og Jens Lien, Stefan Faldbakken og Christopher Nielsen inntok Croisetten i Cannes. Det gikk forlydender i utlandet om en ny, norsk filmbølge. Ingen av disse har fått lage film siden, konstaterer han.

Refser

Den tidligere filmkonsulenten er kjent som en heftig refser av norsk filmbransje siden han gjorde seg ferdig med sin tjeneste som filmkonsulent hos Norsk filminstitutt i fjor sommer. I en artikkel i bransjebladet Rushprint, under tittelen «En filmkonsulents rapport fra krigen», slo han fast at det hersket manustretthet, langdryge byråkratiske stillingskamper, snillisme, engstelse og feighet i norsk film. Etter å ha lest 350 filmmanus i perioden 2005 til 2008, lød hans sluttrapport at han hadde «tapt 75 millioner kroner og vunnet noen gode filmer».

–Statens rolle i norsk film, med stadig økende bevilgninger, virker passiviserende og hemmende. Problemet er at vi utvikler for få virkelig sterke filmideer. Slik filmstøtten er lagt opp nå, foregår det en standardisering av filmbransjen. Man lager gjennomsnittsdrama over stort sett samme lest. Det må skje en mental revolusjon, og en frigjørelse fra det byråkratiske filmstøtteapparatet. Det er et bra potensial i det norske filmmiljøet, men vi trenger å få frem de sære, nyskapende filmene med høy kunstnerisk verdi, sier Frobenius.

Han er ikke synlig imponert av publikumsvinnere som Max Manus, Fritt Vilt-filmene og Varg Veum-serien, men mener det har foregått en trist uniformering av norsk films uttrykk de siste årene. Heller ikke i barnefilmen finner han verk med høy kunstnerisk verdi.

Byråkrati

Bransjen opererer ifølge ham etter to sett produksjoner: Storfilmene til ca. 50 millioner kroner, som det gjøres én til to av i året, og standardfilmene til 15-20 millioner kroner. I mange år har Norsk filminstitutt jobbet etter et system der alle filmprosjekter som skal få statlig støtte, må gjennom en unødvendig byråkratisk kvern, påpeker han. De tre filmkonsulentene som til enhver tid tar stilling til manus, spiller en nøkkelrolle, og styrer en stor del av totalpotten som gis til produksjon av film.

–Jeg tror vi hadde fått bedre resultater hvis en større andel av filmstøtten kunne deles ut til det som finnes av uavhengige produksjonsmiljøer i form av produsentstøtte. I dag kan dette gis ut i summen på opptil 750000 kroner. Det er altfor lite. Øk summen tre ganger, og gi den uten binding til et konkret prosjekt, foreslår Frobenius.

–Det er heller ikke slik at om man får 20 eller 50 millioner til en film, så blir den automatisk bra. Det går utmerket å lage fantastiske filmer for langt mindre enn 20 millioner, legger han til.

Mye å lære

Frobenius mener norske filmmakere kan ha mye å lære av suksessen som internasjonale lavprisproduksjoner som amerikanske Paranormal Activity, mexicanske Los Bastardos og svenske Man Tenker Sitt.

–Alle disse filmene kommer fra uavhengige miljøer som med små midler har jobbet maksimalt for å få til sine filmer. Det gir et helt annet kreativt uttrykk enn vår sosialdemokratiske måte å lage film på. Jeg møtte selv den mexicanske produsenten av Los Bastardos, Carlos Reygadas, på et seminar for norske filmarbeidere i Oslo nå i høst. Hans innfallsvinkel var svært forfriskende og inspirerende, og jeg håper noen her i Norge kan gå i samme spor som ham, sier Frobenius.

Fakta:

Millioner til film

23 norske langfilmer hadde premiere i år

356 millioner kroner er bevilget til film i år

367 millioner bevilges i 2010

Nikolaj Frobenius var tidligere filmkonsulent hos Norsk filminstitutt